

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร และติดตามผลของรูปแบบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย
(Descriptive Method)

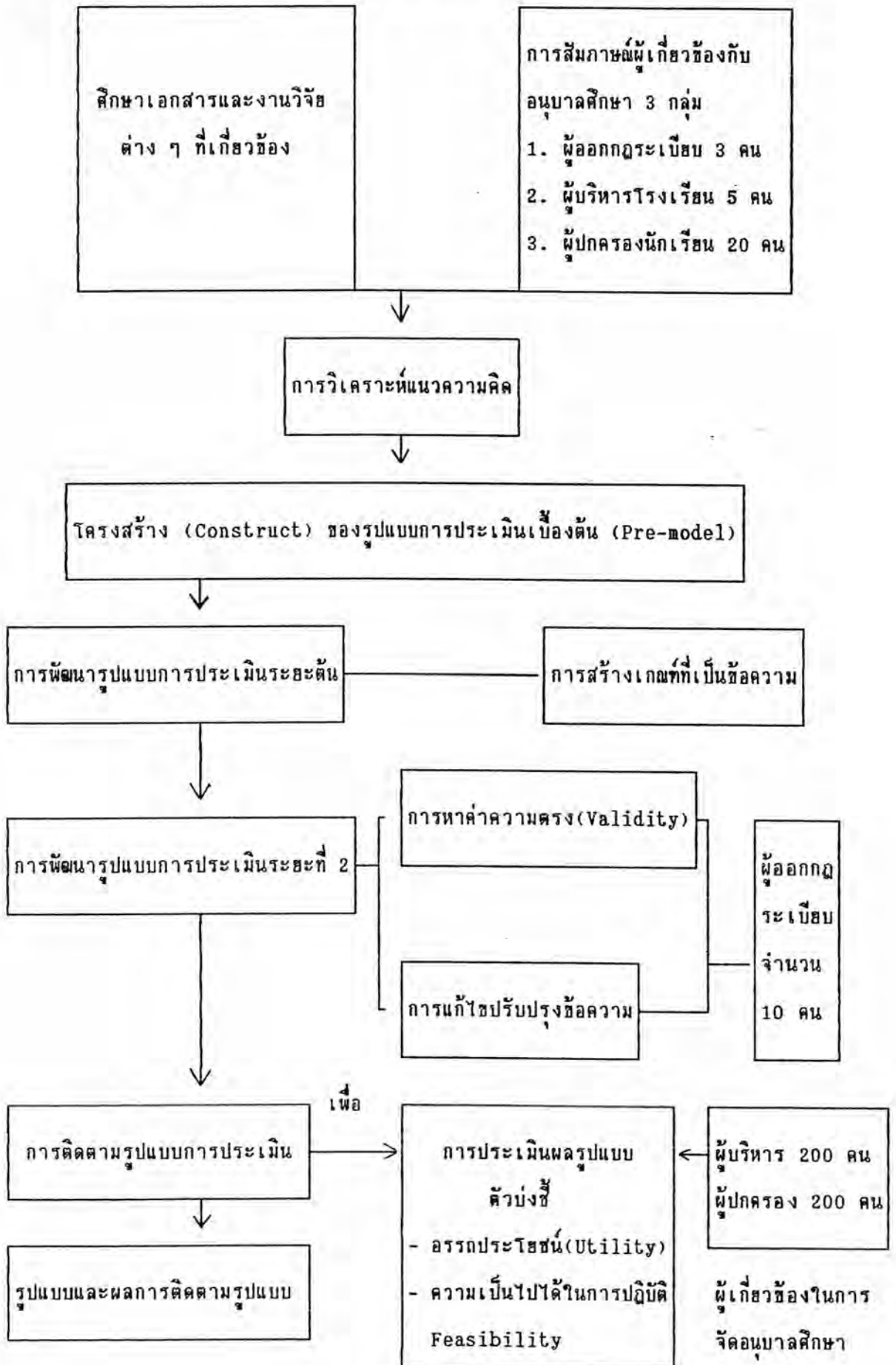
วิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แนวคิด โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดอนุบาลศึกษา ทำการวิเคราะห์แนวคิดเพื่อเตรียมการ
วางรูปแบบการประเมิน

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประเมินเบื้องต้น (Pre-model) และการพัฒนา

ตอนที่ 3 การติดตามผลรูปแบบการประเมินโรงเรียนอนุบาล กรุงเทพมหานคร
โดยประชากรที่เกี่ยวข้องกับการอนุบาลศึกษา 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่ม
ผู้ปกครองนักเรียน

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร
แสดงได้ดังแผนภูมิที่ 1

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แนวความคิด

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แนวคิดเพื่อเตรียมการสร้างรูปแบบการประเมินเบื้องต้น ดังนี้
 ก. ศึกษาแนวคิดจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมแนวความคิด

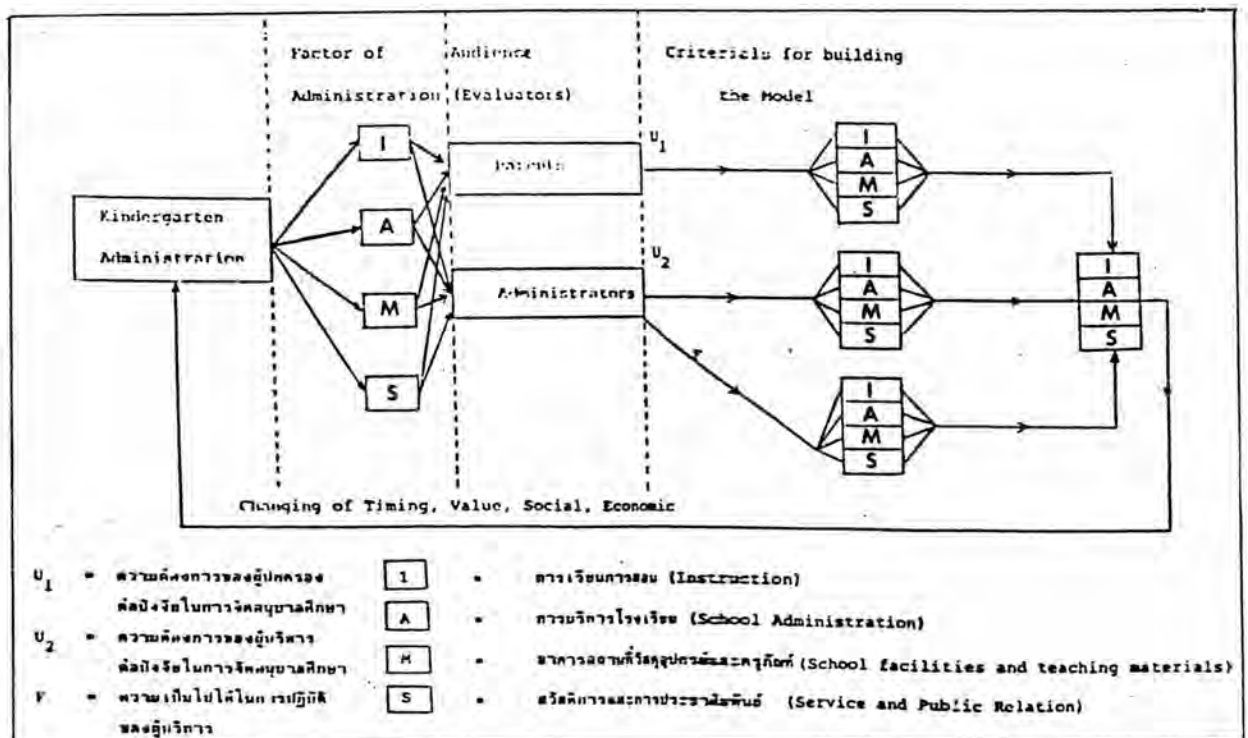
เกี่ยวกับลักษณะของการจัดอนุบาลศึกษาที่ดี

ข. การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดอนุบาลศึกษา 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ออกกฎ
 ระเบียบ 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน (ดังมีรายชื่อ
 ในภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการประเมินได้ในบทที่ 1)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประเมินเบื้องต้น (Pre-model)

ก. ผลจากการวิเคราะห์แนวความคิดในการจัดอนุบาลศึกษา จากข้อมูลแหล่งต่าง ๆ
 ผู้วิจัยได้วางรูปแบบการประเมินเบื้องต้น (Pre-model) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการประเมินเบื้องต้น (Pre-model) โรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร

จากภาพ รูปแบบการประเมินเบื้องต้น (Pre-model) โรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยโครงสร้างของปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา (Factor of Administration) 4 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน (Instruction=[I]) ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน (School Administration=[A]) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ (School facilities and teaching material=[M]) และ ปัจจัยด้านสวัสดิการและประชาสัมพันธ์ (Service and Public Relation=[S]) และ ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาใช้สร้างเป็นรูปแบบในการประเมิน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง (Audience) กับอนุบาลศึกษา 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร (Administrators) โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในฐานะผู้ดำเนินการจัดอนุบาลศึกษา และผู้ปกครอง (Parents) นักเรียนอนุบาล ในฐานะผู้ให้การอุปการะสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เป็นบุตรหลาน ส่วนเกณฑ์ที่นำมาใช้สร้างรูปแบบ (Criteria for building the Model) ได้แก่ เกณฑ์ด้านการนำไปใช้ หรือ ารทดประโยชน์ (Utility Criteria) และเกณฑ์ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ (Feasibility Criteria) โดยเกณฑ์ด้านการนำไปใช้จะเป็นการประเมินความต้องการของผู้ปกครอง (U_1) และการประเมินความต้องการของผู้บริหาร (U_2) ว่ามีความต้องการให้โรงเรียนอนุบาลจัดการศึกษาอย่างไร ส่วนเกณฑ์ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ผู้บริหารจะเป็นผู้ประเมินว่า ตามความต้องการของตนเองและผู้ปกครองนั้นจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ (F_1) มากน้อยเพียงไร

นอกจากนี้รูปแบบเบื้องต้น (Pre-model) ยังสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการจัดอนุบาลศึกษา ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เมื่อถึงเวลาหนึ่งจะต้องมีการสร้างใหม่ (Rebuilt) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเวลา (Time) ค่านิยม (Value) สังคม (Social) และ เศรษฐกิจ (Economic) แต่วิธีในการจัดอนุบาลศึกษาที่จะสร้างขึ้นใหม่นั้น ยังสามารถใช้รูปแบบ (Model) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นต้นแบบ ในการหาเกณฑ์การจัดอนุบาลศึกษาให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ข. การพัฒนารูปแบบการประเมินระยะต้น (การสร้างตัวบ่งชี้ที่เป็นข้อความ)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ไปเขียนเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับการจัดอนุบาลศึกษา ซึ่งครอบคลุมปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ และสวัสดิการและประชาสัมพันธ์ จำนวน 110 ข้อความ

ค. การพัฒนารูปแบบการประเมินระยะที่สอง

1. การหาค่าความจริง (Validity) หลังจากสร้างเกณฑ์ที่เป็นข้อความแล้วจะพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการจัดอนุบาลศึกษาหรือไม่ โดยให้ผู้ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับอนุบาลศึกษาจำนวน 10 คน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ค) ตัดสินความเกี่ยวข้อง โดยเสนอข้อความให้ผู้ออกกฎระเบียบตัดสิน และถ้าข้อความจะมีที่ว่างให้ ผู้ออกกฎระเบียบตอบว่า "เกี่ยวข้อง" หรือ "ไม่เกี่ยวข้อง" รวมทั้งให้แก้ข้อข้อมูลที่คลุมเครือ หรือไม่สื่อความหมาย นอกจากนี้จะมีที่ว่างให้ผู้ออกกฎระเบียบเพิ่มเติมข้อความอื่น ๆ ที่จะช่วยให้มีรายละเอียดครอบคลุมยิ่งขึ้น

การคัดเลือกข้อความที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์การจัดอนุบาลศึกษา ใช้ความคิดเห็นตรงกันของผู้ออกกฎระเบียบตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือ ผู้ออกกฎระเบียบอย่างน้อย 8 ใน 10 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกัน ข้อความนั้นจะถูกคัดเลือกนำไปเป็นข้อความในแบบประเมินต่อไป

2. การแก้ไขปรับปรุงข้อความ แก้ไขปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้ออกกฎระเบียบ แล้วนำข้อความนั้นไปให้ผู้ออกกฎระเบียบชุดเดิมตัดสินอีกครั้ง หลังจากนั้นจึงคัดเลือกข้อความที่นำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ในการประเมินการจัดอนุบาลศึกษา โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก เช่นเดียวกับข้อ 1 ปรากฏว่า ได้ข้อความที่นำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ในการประเมินการจัดอนุบาลศึกษา 4 ด้าน จำนวน 94 ข้อดังนี้ (รายละเอียดได้ในภาคผนวก จ)

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน 15 ข้อความ

ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน 26 ข้อความ

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ 29 ข้อความ

ปัจจัยด้านสวัสดิการและประชาสัมพันธ์ 24 ข้อความ

3. ผู้วิจัยนำข้อความจากข้อ 2. ไปจัดไว้ในแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่

3.1 แบบประเมินความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อเกณฑ์การจัดอนุบาลศึกษา (ดูในภาคผนวก จ)

3.2 แบบประเมินความต้องการ/ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติต่อเกณฑ์การจัดอนุบาลศึกษาของผู้บริหาร (ดูในภาคผนวก จ)

ตอนที่ 3 การติดตามผลรูปแบบการประเมินโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัยทำตามขั้นตอนดังนี้

ก. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการติดตามผลรูปแบบการประเมิน เป็นประชากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดอนุบาลศึกษา 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 จำนวน 429 โรงเรียน (สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2533)
2. ผู้ปกครองนักเรียนอนุบาล จากโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 จำนวน 102,694 คน (สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2533)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร จำนวน 200 คน (ดูรายชื่อโรงเรียนในภาคผนวก ง) ส่วนกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการคัดเลือก โดยผู้บริหาร 1 คน จะคัดเลือกผู้ปกครองที่สามารถสละเวลาในการตอบแบบประเมินให้ผู้วิจัยได้โรงเรียนละ 1 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 200 คน

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลรูปแบบการประเมิน

เป็นแบบประเมิน 2 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในขั้นของการพัฒนารูปแบบ ได้แก่

1. แบบประเมินความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีต่อปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษาจำนวน 94 ข้อความ
2. แบบประเมินความต้องการ/ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ต่อปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา ของผู้บริหารจำนวน 94 ข้อความ

โดยทั้งผู้ปกครองและผู้บริหารจะประเมินปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา
ในลักษณะ มาตรฐานค่า (Rating Scale) ดังนี้

1	หมายถึง	ต้องการ/ มีความเป็นไปไม่ได้ในการปฏิบัติ	น้อยที่สุด
2	หมายถึง	ต้องการ/ มีความเป็นไปไม่ได้ในการปฏิบัติ	น้อย
3	หมายถึง	ต้องการ/ มีความเป็นไปไม่ได้ในการปฏิบัติ	มาก
4	หมายถึง	ต้องการ/ มีความเป็นไปไม่ได้ในการปฏิบัติ	มากที่สุด

ค. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบประเมินความต้องการ/ความเป็นไปไม่ได้ในการปฏิบัติต่อปัจจัย
ในการจัดอนุบาลศึกษาไปยังผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ตามรายชื่อ ที่อยู่ ที่ผู้วิจัย ได้ตัดลอกไว้แล้ว จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
พร้อมจดหมายนำจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ไปทางไปรษณีย์ และได้สอจดช่อง
ปิดสแตมป์ไว้แล้ว เพื่อการส่งแบบประเมินกลับคืนด้วย

2. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารให้ส่งผู้ปกครองนักเรียนโรงละ 1 คน
และผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา พร้อม
จดหมายนำ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและช่องที่ปิดสแตมป์แล้ว เพื่อการส่ง
แบบประเมินกลับคืน รวมไปถึงช่องที่ส่งไปให้ผู้บริหาร โดยให้ผู้บริหาร นำเอกสารต่าง ๆ
ฝากกับเด็กนักเรียนไปยังผู้ปกครอง หรือผู้บริหาร นำส่งให้ผู้ปกครองขณะที่ผู้ปกครองมารับ-
ส่งนักเรียน

3. หลังจากส่งแบบประเมินไปทางไปรษณีย์แล้ว 20 วัน ผู้วิจัยยังไม่ได้รับ
แบบประเมินครบตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้ติดต่อขอแบบประเมินกลับคืน โดยการ
โทรศัพท์เตือน 2 ครั้ง ปรากฏว่าได้แบบประเมินทยอยกลับมาเรื่อย ๆ หลังจากการเตือน
ครั้งแรก 15 วัน หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้โทรศัพท์เตือนเป็นครั้งที่ 2 ปรากฏว่า ผู้วิจัยได้
แบบประเมินครบตามจำนวนที่ต้องการ จำนวน 400 ฉบับ โดยเป็นของผู้ปกครอง 200 ฉบับ
และเป็นของผู้บริหาร 200 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ใช้เวลาตั้งแต่ วันที่ 1 ธันวาคม 2533 ถึงวันที่ 10
กุมภาพันธ์ 2534 รวมใช้เวลาทั้งสิ้น 72 วัน

อนึ่งในการที่ผู้วิจัยได้ข้อมูลครบ ตามจำนวนที่ต้องการ ภายในเวลา 72 วัน เนื่องจากผู้วิจัย คาดว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยจะสามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างมากที่สุด ประมาณร้อยละ 70 แต่ผู้วิจัยต้องการข้อมูลจากผู้บริหาร 200 ชุด และจากผู้ปกครอง 200 ชุด ผู้วิจัยจึงส่งแบบประเมินไปให้ผู้บริหาร 300 ชุด และผู้ปกครอง 300 ชุด และเมื่อผู้บริหารและผู้ปกครองส่งแบบประเมินกลับมาอย่างละ 200 ชุด ผู้วิจัยจึงเริ่มทำการวิเคราะห์ทันที เพราะถือว่าข้อมูลมาถึงก่อนผู้ตอบจะเต็มใจตอบ

ง. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อความในแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินความต้องการของผู้ปกครองต่อปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา และแบบประเมินความต้องการ/ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติต่อปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษาของผู้บริหาร

2. ทดสอบความแตกต่าง (Discrepancy) ระหว่างค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความต้องการของผู้บริหาร และผู้ปกครอง ต่อปัจจัยในการจัดอนุบาลศึกษา ทั้งรายชื่อและรายด้าน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

3. การจัดระดับของความต้องการและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ที่ได้จากการประเมินความต้องการของผู้ปกครอง ผู้บริหาร และจากการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของผู้บริหาร ว่ามีระดับของความต้องการและความเป็นไปได้ออยู่ในระดับใด จะต้องมีค่าระดับนั้น อย่างน้อย 2 ใน 3

จ. การตัดสินผลการประเมินรูปแบบ (Evaluation Model)

การตัดสินผลการประเมินรูปแบบการประเมินโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร มีเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. รูปแบบนั้นมีอรรถประโยชน์ (Utility) โดยสร้างได้ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและผู้บริหาร
2. รูปแบบนั้นมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ (Feasibility) โดยผู้บริหารเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

โดยการจัดระดับของความต้องการและความเป็นไปได้ในการปฏิบัตินี้ ได้จัดแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังได้เสนอไว้ในบทที่ 1